

Vergaderjaar 2020–2021

34 054

Interparlementaire conferentie onder Artikel 13 van het Begrotingspact

N

VERSLAG VAN EEN INTERPARLEMENTAIRE CONFERENTIE

Vastgesteld 14 september 2021

Op maandag 22 februari 2021 vond een digitale Europese parlementaire week plaats waaraan parlementsleden uit (kandidaat) EU-lidstaten, het Europees Parlement en enkele andere Europese nationale staten deelnamen. De bijeenkomst werd vanuit Brussel georganiseerd door het Europees Parlement en het parlement van EU-voorzitter Portugal. De bijeenkomst bestond uit de jaarlijkse conferentie over het Europees Semester en de halfjaarlijkse interparlementaire conferentie over stabiliteit, economische coördinatie en bestuur in de EU (IPC SECG).

De conferentie over het Europees semester biedt de parlementsleden de gelegenheid om de uitvoering te bespreken van de Europese coördinatiecyclus voor het beleid inzake economie, begroting, werkgelegenheid en sociale zaken. Het doel van de IPC SECG is om bij te dragen aan de democratische legitimiteit en verantwoording op het terrein van economisch bestuur en begrotingsbeleid in de EU en de Economische en Monetaire Unie in het bijzonder. De IPC SECG vindt plaats onder artikel 13 van het Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie (het zogenoemde Begrotingspact) en wordt ook wel aangeduid als Artikel 13-conferentie.¹

De Europese parlementaire week stond dit jaar in het teken van de impact en het herstel van de covid-19-crisis in de Europese economieën. De parlementsleden bespraken de economische uitdagingen en de prioriteiten in de nationale herstel- en veerkrachtplannen. Het programma bestond uit een plenair gedeelte en vier parallelsessies die georganiseerd waren door de Europese parlementaire commissies voor economische en monetaire zaken (ECON), begrotingen (BUDG), werkgelegenheid en sociale zaken (EMPL) en milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid (ENVI). Het programma werd afgesloten met gitaarmuziek. Ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de Portugese Fado-artiest, Amália Rodrigues, speelden zestig gitaristen een stuk gecomponeerd door Frederico Valério.

¹ Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie. Te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBV0005670/2013-11-01>

Het lid Van Otterloo (50PLUS) nam deel aan het programma vanuit de Tweede Kamer. Vanuit de Eerste Kamer participeerde het lid Backer (D66). De delegatie werd ambtelijk begeleid door de heer Bokhorst en mevrouw Timmer (Tweede Kamer) en mevrouw Van den Berg (Eerste Kamer).

Plenaire sessie: Investeren in onze klimatologische, sociale en economische veerkracht: wat zijn de belangrijkste beleidsprioriteiten?

Voorzitters: David Maria Sassoli, voorzitter van het Europees Parlement en Eduardo Ferro Rodrigues, voorzitter van het Portugese parlement
Sprekers: António Guterres, Secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kristalina Georgieva, directeur van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), Charles Michel, voorzitter van de Europese Raad en Ursula von der Leyen, voorzitter van de Europese Commissie en Christine Lagarde, voorzitter van de Europese Centrale Bank (ECB)

In zijn voordracht ging de heer Guterres in op de ongelijkheden binnen en tussen landen die volgens hem door de covid-19-crisis zijn vergroot. Hij gaf bijvoorbeeld aan het onaanvaardbaar te vinden dat zo weinig mensen in de wereld toegang hebben tot vaccins. Daarnaast vroeg hij aandacht voor de klimaatdoelstellingen voor 2050. Hij sprak de parlementen aan om vooral samen te werken in deze kwesties en geopolitieke spanningen, ook binnen Europa, te voorkomen en desinformatie te bestrijden.

Mevrouw Georgieva begon haar voordracht met het benoemen van de covid-19-crisissituatie en sprak uit dat het moment is aangebroken om over te gaan op actie. Als grootste zorg noemde zij de economische divergentie tussen de Europese lidstaten onderling en de divergentie binnen de Europese lidstaten. Volgens haar neemt de ongelijkheid tussen EU-burgers in deze crisis toe. De vraag is hoe deze ongelijkheden kunnen worden bestreden en economisch herstel in de EU mogelijk kan worden gemaakt. Ze kwam hierbij met drie suggesties. Als eerste noemt ze samenwerken om zo de gezondheidscrisis te bestrijden met voldoende adequate vaccins. Als tweede wil ze steun voor bedrijven en huishoudens om zo de economische malaise tegen te gaan. Als derde en laatste suggestie noemt ze het doorvoeren van structurele hervormingen op het gebied van digitalisering en duurzaamheid om zo herstel en gelijkheid voor de toekomst te waarborgen.

De heer Michel pleitte voor een paradigmawisseling naar een groener en rechtvaardiger Europa. De post-covid-19-samenleving zou er anders uit moeten zien dan de samenleving voor de covid-19-crisis. Zowel natuurlijke als digitale hulpbronnen bieden Europa kansen, maar ook uitdagingen. Zo stond hij stil bij het fenomeen *big data* en hoe gebruik ervan innovatie, sociale en economische cohesie kan bevorderen, maar ook democratische vrijheden zoals *privacy* kan bedreigen. Hij vroeg de Europese parlementsleden om met elkaar in gesprek te blijven over deze thema's.

Mevrouw Von der Leyen hield een pleidooi voor Next Generation EU (NGEU). Ze riep op om het Eigenmiddelenbesluit te ratificeren en deze kans op herstel te grijpen ten behoeve van alle Europeanen. Ze noemde drie redenen voor NGEU. Ten eerste argumenteerde ze dat het terugbrengen van CO₂ in bijvoorbeeld de bouwsector kan samengaan met het creëren van banen, economische groei, comfort voor burgers en minder verspilling. Ten tweede gaf ze aan hoe digitalisering kan bijdragen aan de kwaliteit van onderwijs en het adaptievermogen van bedrijven. Ten derde gaf ze aan dat NGEU de sociale gelijkheid bevordert door bijvoorbeeld kansen te bieden voor jongeren. Ze sloot af met de aanmoediging aan het

adres van de nationale parlementsleden om van de Europese investeringen tot lokale groei te komen en benadrukte dat NGEU bedoelt is voor alle Europeanen.

Mevrouw Lagarde stelde dat de nationale en Europese reacties op de covid-19-crisis indrukwekkend zijn geweest, maar dat de pandemie nog niet voorbij is en dat beleidsafstemming tussen staten, EU en ECB noodzakelijk blijft. Ze schetste vervolgens manieren waarop de economieën beschermt en hervormt konden worden. Afsluitend benadrukte ze dat op alle beleidsniveaus, de handen ineen moeten worden geslagen om gedeelde uitdagingen aan te gaan en ervoor te zorgen dat Europa sterker uit de pandemie kan komen.

Plenaire sessie: de voorbereidingen van nationaal herstel- en veerkrachtplannen: waar staan we?

Voorzitters: Dita Charanzová, Vice-voorzitter van het Europees Parlement en Edite Estrela, Vice-voorzitter van het Portugese parlement

Sprekers: André Berghegger, Duits parlements lid, Miguel Matos, Portugees parlements lid, Branislav Rajić, Sloveens parlements lid, Siegfried Mureşan, Eider Gardiazabal Rubial en Drago Pîslaru, alle drie rapporteurs namens het Europees Parlement voor de Europese faciliteit voor herstel en veerkracht (Recovery and Resilience Facility, RRF)

In deze sessie stond de voorbereiding op het indienen van de nationale plannen voor hervormingen en investeringen in het kader van het EU Herstelfonds centraal. Verschillende leden van nationale parlementen en de drie rapporteurs van het Europees Parlement gaven hun reflecties.

Dhr. Berghegger waarschuwde in zijn bijdrage voor een mogelijke stijging van faillissementen en werkloosheid zodra overheidssteun wordt afgebouwd. In dit kader ziet hij een belangrijke rol voor het EU Herstelfonds. Het is daarbij van belang dat alle lidstaten eerst het Eigen Middelenbesluit ratificeren, anders kan het geld niet worden uitgekeerd. Hij hoopt dat het geld van het herstellfonds niet zomaar verdwijnt in de lopende uitgaven van landen, maar daadwerkelijk additionele investeringen behelzen voor de digitale en groene transitie die landen nodig hebben. In Duitsland zal 43% worden geïnvesteerd in de groene transitie, 20% in de digitale transitie en een aanzienlijk deel in de infrastructuur van ons zorgstelsel en voorbereiding op gezondheidscrises.

Dhr. Matos stelde dat de EU gevormd wordt door crises. Waar de vorige crisis gekenmerkt werd door bezuinigingen, onenigheid en sociale armoede, wordt deze crisis gekenmerkt door samenwerking. Dit is een nieuw Europa met het Herstelfonds in het centrum. De crisis heeft zwakheden blootgelegd, niet alleen op het gebied van gezondheidszorg, maar ook ten aanzien van de mobiliteit en skills van werknemers. Het Herstelfonds is een strategisch plan wat zich moet richten op weerbaarheid op de lange termijn door deze zaken aan te pakken, volgens Matos. De Portugese regering is haar plan aan het afronden en richt zich nu op consultatie rondom het plan.

Dhr. Rajic richtte zich in zijn bijdrage op de groene en digitale uitdagingen voor de EU. Daarnaast gaf hij een overzicht van alle maatregelen die Slovenië de afgelopen tijd heeft genomen om de Covid-crisis tegen te gaan. Volgens Rajic is de EU zo sterk als haar zwakste schakel en moet de EU kosten wat kost een asymmetrisch herstel voorkomen, het EU-fonds is daarom de cruciale schakel. Tot slot stelde hij dat uiteindelijk het herstel niet alleen gebaseerd is op het Herstelfonds, maar vooral op de verantwoordelijkheid van lidstaten zelf.

De drie rapporteurs van het Europees Parlement stelden in hun bijdrage dat de resolutie van het EP op de RRF door een brede meerderheid in het EP is gesteund. De resolutie roept lidstaten op het geld niet te gebruiken voor lopende uitgaven maar voor investeringen die gebaseerd zijn op de zes pilaren van de RRF, waarvan de digitale en groene transitie de belangrijkste zijn. Ook riepen zij op het Eigen Middelenbesluit zo snel mogelijk te ratificeren.

Deelsessie van de begrotingscommissie van het Europees Parlement (BUDG) over de EU-begroting die centraal staat bij de EU-herstelplannen. Next Generation EU (NGEU), Meerjarig financieel kader (MFF) en het Eigen middelen besluit: nieuwe kruispunten tussen de bevoegdheden van het Europees Parlement en de nationale parlementen?

Voorzitters: Johan Van Overtveldt, voorzitter van de begrotingscommissie van het Europees Parlement en Filipe Neto Brandão, voorzitter van de commissie voor begroting en financiën van het Portugese parlement
Sprekers: Johannes Hahn, Eurocommissaris voor begroting en administratieve zaken, Nadine Gouzée, expert in duurzame ontwikkeling in het openbaar beleid en bestuur, erelid van het Belgische Federaal Planbureau

De heer Hahn begon zijn voordracht met het benoemen van de recessie waar de Europese economieën sinds het begin van de covid-19-crisis in terechtheid zijn gekomen. Hoewel de Economische winterprognose herstel verwacht stelde de heer Hahn dat investeringen cruciaal zijn.² NGEU zal de economieën een boost geven bij dit herstel en een snelle ratificatie van het Eigenmiddelenbesluit door de lidstaten is daarom essentieel.³ Hij deed een oproep aan de nationale parlementsleden om – in het belang van alle EU-burgers – het proces van ratificatie in eigen land verder te helpen. Daarnaast benadrukte hij dat, na ratificatie, de betrokkenheid van alle bestuurslagen en stakeholders in de lidstaten van belang zijn om investeringen en hervormingen succesvol te laten zijn. Uiteindelijk is het doel om de Europese economieën weerbaarder te maken tegen crisissen die de toekomst ongetwijfeld met zich mee zal brengen.

Mevrouw Gouzée sprak vanuit haar ervaring over het realiseren van ontwikkelingsdoelen in een systeem met meerdere bestuurslagen, zoals het geval is in haar eigen herkomstland België. Ze sneed hierbij twee thema's aan. Het eerste thema betreft volgens haar de koppeling van begroting aan lange termijndoelstellingen. Het tweede gaat over het verbinden van verschillende bestuurslagen.

Tijdens de gedachtewisseling die volgde op de voordrachten van de twee sprekers was veel steun voor het verzoek van de heer Hahn om snelheid te betrachten bij de ratificatie van het Eigenmiddelenbesluit. Het Nederlandse parlements lid Backer vroeg naar het kritieke tijdpad van de ratificatie van het Eigenmiddelenbesluit. Wegens een gebrek aan tijd kon de heer Hahn hierop niet reageren. Daarnaast wezen sommige parlementsleden op het belang van betrokkenheid van regio's en transnationale samenwerkingen bij de plannen voor investeringen en hervormingen.

² Europese Commissie, *European Economic Forecast, Winter 2021, Institutional paper 144*, February 2021. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/winter-2021-economic-forecast-challenging-winter-light-end-tunnel_en

³ Kamerstukken I/II 2020/21, 35 711.